

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/7227/2014
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 542/SU/2013

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 16. 9. 2013 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu navrhovatelky ■, zastoupené na základě plné moci ze dne 14. 6. 2012 JUDr. Ladislavem Hráčkem, advokátem ev. č. ČAK 4254, se sídlem Cejl 72, 602 00 Brno (dále jen „Navrhovatelka“), proti společnosti ČESKÁ ÚVĚROVÁ POKLADNA a.s., IČO 27826597, se sídlem Tyršova 1438/38, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 3728 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení smluvní pokuty spolu s úrokem z prodlení a určení, že smlouva o úvěru a dohoda o splnění pohledávky se svolením k vykonatelnosti sepsaná formou exekutorského zápisu byly zrušeny na základě odstoupení Navrhovatelky, takto:

I. Instituce, ČESKÁ ÚVĚROVÁ POKLADNA a.s., IČO 27826597, se sídlem Tyršova 1438/38, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, je povinna navrhovatelce, ■, zaplatit 564.323,- Kč (slovy: pět set šedesát čtyři tisíc tři sta dvacet tři korun českých), a to do tří dnů od právní moci tohoto nálezu.

II. Návrh navrhovatelky, ■, na vrácení smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč spolu s úroky z prodlení a určení, že smlouva o úvěru č. ■ ze dne 7. 12. 2011 a dohoda o splnění pohledávky se svolením k vykonatelnosti sepsaná formou exekutorského zápisu sp. zn. ■ ze dne 16. 12. 2011 byly zrušeny odstoupením navrhovatelky ze dne 18. 6. 2013, se podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

III. Instituce, ČESKÁ ÚVĚROVÁ POKLADNA a.s., je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitrovi zaplatit sankci ve výši 56.432,30 Kč (slovy: padesát šest tisíc čtyři sta třicet dva korun českých třicet haléřů), neboť finanční arbitr částečně vyhovuje návrhu Navrhovatelky ■. Instituce, ČESKÁ ÚVĚROVÁ POKLADNA a.s., je povinna uloženou sankci uhradit na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. ú. 19-3520001/0710, variabilní symbol platby 5422013, konstantní symbol platby 558, a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatelka se návrhem na zahájení řízení před finančním arbitrem domáhá určení toho, že smlouva o úvěru a dohoda o splnění pohledávky se svolením k vykonatelnosti sepsaná formou exekutorského zápisu byly na základě odstoupení Navrhovatelky zrušeny. Dále se Navrhovatelka domáhá vrácení částky ve výši 210.000,- Kč včetně úroků z prodlení, kterou Instituci zaplatila z titulu smluvní pokuty.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatelka uzavřela s Institucí dne 7. 12. 2011 smlouvu o úvěru č. ■ (dále jen „Smlouva o úvěru“), ve které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovatelce částku ve výši 700.000,- Kč a Navrhovatelka se zavázala částku Instituci vrátit a zaplatit za ni úroky, to vše ve 179 pravidelných měsíčních splátkách ve výši 8.949,- Kč a jedné splátce ve výši 8.952,- Kč (dále jen „Úvěr“).

Smlouva o úvěru v tomto případě představuje smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a která byla uzavřena za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), a není ve smyslu ustanovení § 2 tohoto zákona smluvním vztahem vyloučeným z jeho působnosti.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatelka byla ve smluvním vztahu s Institucí fyzickou osobou, která by jednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu povolání. Navrhovatelka je tedy spotřebitelem ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi a může tak být navrhovatelem ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce je obchodní společnost, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru*“, na základě něhož byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření smluvního vztahu poskytovat a zprostředkovávat spotřebitelské úvěry. Instituci jako věřitele ze Smlouvy o úvěru tedy finanční arbitr považuje za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr konstatuje, že k rozhodování sporu mezi Navrhovatelkou a Institucí je příslušný, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. c) odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatelky

Navrhovatelka tvrdí, že dne 7. 12. 2011 uzavřela s Institucí Smlouvu o úvěru, kdy pohledávka Instituce z této smlouvy byla zajištěna mimo jiné Exekutorským zápisem ze dne 16. 12. 2011.

Navrhovatelka tvrdí, že dopisem ze dne 18. 6. 2013 od této smlouvy a dohody odstoupila, neboť je uzavřela v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek. To odůvodňuje tím, že se u ní v době před i při uzavírání smluv již dlouhodobě projevovala vážná porucha zdraví (skleróza multiplex)

a že 17. 6. 2012 jí byl z tohoto důvodu přiznán i invalidní důchod. Tato okolnost měla podle Navrhovatelky relevantní podíl na omezení svobodné vůle při uzavírání jednotlivých smluv. Navrhovatelka tak tvrdí, že stav tísně působil velmi intenzivně a permanentně nejen na psychický, ale i na její celkový zdravotní stav.

Jedním z podkladů k uzavření Smlouvy o úvěru byl i Odhad nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví č. ■ v katastrálním území ■, a to budovy č. p. ■ postavené na pozemku p. č. ■ zastavěná plocha a nádvoří a pozemku p. č. ■ zahrada (dále jen „Nemovitosti“). Odhad provedla na objednávku Zprostředkovatele ke dni 26. 11. 2011 společnost ■, a podle názoru Navrhovatelky záměrně Nemovitosti podhodnotila, když stanovila likvidní hodnotu Nemovitostí ve výši 1.375.000,- Kč při jejich doporučené/pravděpodobné tržní hodnotě ve výši 1.900.000,- Kč.

Navrhovatelka argumentuje, že si později, tj. ke dni 21. 2. 2013, nechala vyhotovit Znalecký posudek od společnosti ■, podle něhož byla obvyklá/tržní cena Nemovitostí 3.300.000,- Kč. Současně Navrhovatelka namítá, že nedošlo v období mezi vyhotovením Odhadu a Znaleckého posudku k žádnému zhodnocení Nemovitostí či změně oceňovacích předpisů; důsledky tohoto rozdílu jsou podle Navrhovatelky zřejmé zejména při zesplatnění jejího dluhu.

Navrhovatelka tvrdí, že jí Instituce navrhla, že obě strany nebudou postupovat podle zástavní smlouvy, ale že Navrhovatelka Nemovitosti Instituci prodá a jejich kupní cena stanovená Odhadem se započte na pohledávky Instituce ze Smlouvy o úvěru. Převod se uskutečnil na základě Kupní smlouvy na Nemovitosti a Navrhovatelka tvrdí, že pokud by nebyl zápočet pohledávek mezi Navrhovatelkou a Institucí proveden podle Odhadu, Instituci by nemusela ze Smlouvy o úvěru dopláct částku ve výši 543.976,- Kč, ale naopak by jí vznikl přeplatek. Tím, že se Instituce následně pokusila Nemovitosti se ziskem prodat, se podle Navrhovatelky *„poodkrývá původní konstrukce nápadně nevýhodných podmínek ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, provázanost všech skutků či jednání ve shodě veškerých zúčastněných stran propojených obchodně-personálně vůči navrhovatelce a konečný záměr prvotního smluvního vztahu.“* Z těchto důvodů Navrhovatelka podala u Okresního soudu ■ žalobu na určení vlastnického práva.

Nápadně nevýhodné podmínky lze podle Navrhovatelky spatřovat i v samotném zesplatnění Úvěru, neboť Instituce může pro porušení různých povinností (např. prodlení, zadání nesprávného variabilního symbolu, neuhrazení pojištění či poplatku za vedení a správu účtu) okamžitě požadovat úhradu veškerých závazků Navrhovatelky. Navrhovatelka uvádí, že převážná část sankčních ustanovení v Obchodních podmínkách počítá se zesplatněním Úvěru a není nijak zohledněna skutečnost, že RPSN se dostává až *„do výše 215.000% p. m.“*, když Navrhovatelka *„musela neprodleně uhradit 1.820.823,- Kč, aniž mohla jakkoliv využít Úvěr ve výši 700.000,- Kč.“* Další nápadně nevýhodné podmínky však představují i smluvní pokuty, zajištění pohledávky, rozhodčí doložka a informační povinnosti. Podle Navrhovatelky jsou tedy splněny požadavky § 49a občanského zákoníku, neboť byla *„omezena v projevu svobodné vůle...“*.

Ke smluvní pokutě Navrhovatelka potvrzuje, že za měsíc únor 2012 byla v prodlení se splácením Úvěru, a proto její dluh ze Smlouvy o úvěru Instituce zesplatnila a vyúčtovala jí současně smluvní pokutu ve výši 210.000,- Kč. Současně však namítá, že ujednání o této pokutě jsou nejasná, neurčitá a neplatná, když články 5 odst. 1 a odst. 5 Obchodních podmínek jsou *„kontradiktorní a z jejich obsahu nelze zjistit a interpretovat, zda za dané porušení lze vyžadovat smluvní pokutu ve výši 10% nebo 30% z poskytnuté jistiny úvěru.“* Navrhovatelka má za to, že ustanovení o smluvních pokutách odporují i dobrým mravům, neboť smluvní pokuta se platí

určitým procentem ze sjednané jistiny úvěru bez přihlídnutí k tomu, zda Navrhovatelka tuto jistinu zaplatila ve větším či menším rozsahu. Smluvní pokuta by se měla sjednávat ve výši blízkí se obvyklé míře úroků z úvěrů poskytovaných bankami, kdy nepřiměřenost posuzované smluvní pokuty podporuje i výše zajišťované pohledávky, zástavní smlouva, Exekutorský zápis, vystavená biankosměnka a samotná Smlouva o úvěru.

Zaplacení smluvní pokuty podle Navrhovatelky vyplývá z Kupní smlouvy na Nemovitosti, kterou Nemovitosti převedla na Instituci a podle níž byly pohledávky vzájemně započteny. Zaplacení smluvní pokuty lze však dovodit i z výpočtů v upomínce zaslané Navrhovatelce dne 9. 1. 2013, kdy podle Navrhovatelky započtení *„nebylo provedeno, nýbrž je jednostranným úkonem instituce.“* Navrhovatelka tvrdí, že smluvní pokuta ve výši 210.000,- Kč byla Institucí uplatněna *„za nezaplacení splátky úvěru dle smlouvy o spotřebitelském úvěru, nikoliv za nesplnění různých 3 smluvních povinností dle exekutorského zápisu ve výši 3 x 70.000,- Kč...“*.

Exekutorský zápis, resp. jeho část III. o smluvních pokutách, považuje Navrhovatelka za neplatný, neboť Zprostředkovatel překročil Plnou moc a do tohoto zápisu navíc zakotvil rozporná ustanovení článku 5 odst. 1 a odst. 5 Obchodních podmínek. Podle Navrhovatelky *„jde o absolutně neplatný právní úkon z hlediska absence jeho složky určitosti či nesrozumitelnosti, byť i s přihlídnutím aplikace ust. § 35/2 občanského zákoníku.“*

Navrhovatelka dále tvrdí, že Instituce nesplnila ani svou informační povinnost podle zákona o spotřebitelském úvěru, neboť Navrhovatelka obdržela přílohu č. 6 podle tohoto zákona až v den podpisu Smlouvy o úvěru, tedy 7. 12. 2011. Dotčený formulář obsahuje datum 6. 12. 2012 a tento údaj je proto nepravdivý.

Podle Navrhovatelky se Zprostředkovatel neprezentoval jako zástupce Instituce, když Smlouvu o zprostředkování podepsal ■ (v té době zprostředkovatel společnosti ■), který k tomuto právnímu jednání neměl příslušnou plnou moc. Navrhovatelka uvádí, že právní následky neplatnosti této smlouvy jsou zřejmé, *„mimo jiné zahrnutí zprostředkovatelské odměny i s hodnotou díla (FADÚ) do RPSN a o tyto částky snížení poskytnutého úvěru navrhovatelce.“* Část Smlouvy o zprostředkování tvořila také smlouva o vytvoření Finanční analýzy, na jejímž základě Zprostředkovatel požadoval částku 7.998,- Kč, o níž se snížila vyplacená částka z Úvěru. Nakonec Navrhovatelka upozorňuje na skutečnost, že ji Instituce nenalezla v nebankovním registru, ačkoliv měla nesplacené úvěry u některých nebankovních subjektů a vedla s nimi rozhodčí řízení.

Navrhovatelka současně tvrdí, že pokud Zprostředkovatel souhlasil jménem Navrhovatelky s Exekutorským zápisem obsahujícím značné množství nových smluvních pokut, nehájil její zájmy a toto jednání odporuje dobrým mravům.

Za dobu trvání smluvního vztahu Navrhovatelka uhradila dne 23. 1. 2012 a dne 19. 3. 2012 částku ve výši 8.949,- Kč a dne 24. 5. 2012 částku ve výši 17.898,- Kč (součet dvou splátek). Navrhovatelka dále uhradila 7.998,- Kč za zpracování Finanční analýzy, 6.990,- Kč za Exekutorský zápis, 100,- Kč za list vlastnictví, 500,- Kč za kolek – správní poplatek, 3.852,- Kč za správu Úvěru (Instituce částku vybrala předem), 4.901,- Kč za pojištění Nemovitostí, 36,- Kč za ověření podpisu a provizi ve výši 48.300,- Kč za zprostředkování Úvěru, celkem tedy 72.677,- Kč. Dne 3. 1. 2012 vyplatila Instituce Navrhovatelce částku ve výši 627.323,- Kč, tedy Úvěr snížený právě o částku ve výši 72.677,- Kč. Navrhovatelka následně na Úvěr zaplatila částku ve výši 1.250.000,- Kč (zápočet kupní ceny za Nemovitosti), když pohledávka Instituce v té době sestávala z celkové výše Úvěru včetně příslušenství ve výši 1.610.823,- Kč a smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč.

6. Tvrzení Instituce

Instituce namítá, že Smlouvu o úvěru s Navrhovatelkou uzavřela na základě Finanční analýzy, kterou zpracoval Zprostředkovatel na základě Zprostředkovatelské smlouvy. Instituce posuzovala bonitu Navrhovatelky prostřednictvím své „Úvěrové rady“, když v úvahu brala i informace, které Navrhovatelka poskytla v Dotazníku a při osobních pohovorech, Finanční analýzu, Odhad, její ničím nezatížené Nemovitosti a čisté záznamy v insolvenčním rejstříku a v nebankovním registru dlužníků. Instituce tvrdí, že osobně projednala s Navrhovatelkou jednotlivá smluvní ujednání a se všemi ji seznámila, což Navrhovatelka potvrdila svými podpisy pod veškerými smluvními dokumenty včetně Formuláře, Smlouvy o úvěru a Obchodních podmínek. Instituce má za to, že Navrhovatelka je způsobilá k právním úkonům, byla schopna posoudit, zda navrhovaná smlouva odpovídá jejím potřebám a finanční situaci, a byla si od samého počátku vědoma svého závazku včetně konkrétních práv a povinností.

Instituce dále vyjadřuje nesouhlas i s odstoupením Navrhovatelky od Smlouvy o úvěru a dohody obsažené v Exekutorském zápisu. Instituce poukazuje na skutečnost, že zdravotní stav Navrhovatelky jí nebyl v době uzavírání předmětných smluv ani před tímto okamžikem znám. Instituce považuje jednání Navrhovatelky, která po roce a půl trvání smluvního vztahu od smlouvy odstoupila, za nekorektní a účelové ve snaze vyhnout se plnění svých závazků.

Instituce dále tvrdí, že Navrhovatelce byly veškeré okolnosti a skutečnosti vztahující se k Úvěru známy a že veškeré smlouvy a dokumenty podepsala, čímž stvrdila svou pravou a svobodnou vůli prostou tísně. Pokud Navrhovatelka s některými ujednáními nesouhlasila, nemusela Smlouvu o úvěru s Institucí uzavírat. Instituce dodává, že s Navrhovatelkou sepsala i Exekutorský zápis, který byl v případě jejího neplnění závazku přímo vykonatelný.

Instituce tvrdí, že Navrhovatelka neuhradila dne 25. 2. 2012 splátku podle Splátkového kalendáře, a proto se stal celý Úvěr včetně příslušenství v souladu s článkem 5 Obchodních podmínek splatný dne 26. 2. 2012. Dne 29. 2. 2012 Instituce vyrozuměla Navrhovatelku o zesplatnění Úvěru a povinnosti uhradit nesplacenou část jistiny, smluvní úrok a smluvní pokutu. Navrhovatelka následně svůj dluh uznala co do důvodu a výše (1.811.874,- Kč) a zavázala se dluh nejpozději do 15. 3. 2012 zaplatit, s čímž Instituce dne 8. 3. 2012 vyslovila souhlas.

Instituce tvrdí, že Navrhovatelka dne 7. 3. 2012 předložila Instituci návrh Kupní smlouvy na Nemovitosti, která obsahuje dohodu smluvních stran, že na závazek uhradit sjednanou kupní cenu bude započten závazek zaplatit dluh věřitele. Instituce tento návrh dne 8. 3. 2012 akceptovala, a proto došlo k převodu vlastnického práva k Nemovitostem na Instituci. Podle Instituce i z této smlouvy vyplývá, že ji Navrhovatelka uzavřela dobrovolně na základě své svobodné a vážné vůle, a to po tom, co si ji přečetla a porozuměla jejímu obsahu. Instituce dále poukazuje na skutečnost, že Kupní smlouva na Nemovitosti byla uzavřena až poté, co se Úvěr stal splatným a poté, co Navrhovatelka uznala svůj dluh. Možnost uzavření takové smlouvy mezi věřitelem a dlužníkem v prodlení schválil podle Instituce i Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 27. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 928/2003.

Ke smluvní pokutě ve výši 210.000,- Kč Instituce uvádí, že pokud Navrhovatelka požaduje zaplacení této částky, postrádá to logiku a „*toto jednání věřitel považuje za účelové, ve snaze vyhnout se, resp. dostat svým závazkům.*“ Pokud totiž došlo ke vzájemnému započtení pohledávek a tím i k zániku části vzájemných pohledávek, Instituci „*není známo, z jakého právního důvodu nyní požaduje navrhovatelka zaplacení 210.000,- Kč.*“ Ohledně

Navrhovatelkou tvrzeného rozporu mezi článkem 5 odst. 1 a odst. 5 Obchodních podmínek Instituce tvrdí, že každé z těchto ustanovení směřuje k porušení jiných povinností. Zatímco článek 5 odst. 1 počítá se smluvní pokutou ve výši 30 % z jistiny Úvěru a je vázán na jeho řádné splacení, článek 5 odst. 5 je vázán na porušení kterékoliv z povinností uvedených v článku 5 odst. 4 Obchodních podmínek a počítá se smluvní pokutou ve výši 10 % ze sjednané jistiny Úvěru.

Instituce potvrzuje, že jí dne 23. 1. 2012 Navrhovatelka uhradila splátku ve výši 8.949,- Kč a po zesplatnění Úvěru částku ve výši 26.847,- Kč, která byla započtena na smluvní pokutu ve výši 210.000,- Kč. Z kupní ceny Nemovitosti ve výši 1.250.000,- Kč proto později Instituce na smluvní pokutu započtetla pouze zbývající částku ve výši 183.153,- Kč a dále částku 903.123,- Kč na zesplatněné úroky a částku 163.724,- Kč na část zesplatněné jistiny. Z jistiny ve výši 698.751,- Kč tak po provedeném zápočtu zbyla částka ve výši 535.027,- Kč. Tento zápočet Instituce realizovala ke dni 27. 3. 2012, kdy byl katastrálním úřadem proveden vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí. Instituce současně uvádí, že zápočty vzájemných pohledávek provedla v souladu s článkem 4 odst. 8 Obchodních podmínek a s právní úpravou obsaženou především v § 580 občanského zákoníku a § 331 obchodního zákoníku, tedy kupní cenu za Nemovitosti započtetla nejprve na smluvní pokutu, poté na úroky a nakonec na zbývající jistinu.

7. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu.

Navrhovatelka tvrdí, že Instituce po ní požadovala vzít svou žalobu na určení vlastnického práva zpět, zpětným leasingem vrátit Nemovitosti (tj. odkoupit je za 1.250.000,- Kč), do té doby hradit Instituci sjednaný nájem a po „*uplynutí cca 6 měsíců sjednat leasingovou smlouvu s neznámým úrokem a neznámými placenými náklady s neznámou výší leasingových splátek (snad ve výši nájemného)*“. Jelikož v tomto návrhu bylo mnoho neznámých a Instituce striktně požadovala celou částku ve výši 1.820.823,- Kč včetně smluvní pokuty, Navrhovatelka na něj odmítla přistoupit.

Instituce tvrdí, že se pokoušela s Navrhovatelkou najít smírné řešení a je ochotna o něm i nadále jednat, nijak však neprokázala, že by ke smírnému řešení sporu došlo.

8. Dokazování a právní hodnocení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené a jím shromážděné důkazy provedl, když hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, a uvážil o nich takto.

Smlouva o úvěru byla uzavřena před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 uvedeného zákona se tímto zákonem „*řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti*“ přičemž podle

odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení současně dodává, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět a proto se novým občanským zákoníkem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Právní poměry založené smlouvami se mají podle třetího odstavce spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013 (dále jen „občanský zákoník“) a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013 (dále jen „obchodní zákoník“).

Obecně, smlouva o úvěru je tzv. absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Tím není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, na základě výslovného zmocnění obsaženého v ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku, které říká, že „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského“. Uvedené se bude ve vztahu k předmětu sporu dotýkat, jak bude rozvedeno dále v textu, zejména obecných náležitostí právních úkonů, jelikož obchodní zákoník v tomto ohledu upravuje pouze některé aspekty právních úkonů (srov. § 266 a n. obchodního zákoníku).

Smlouva o úvěru je současně smlouvou spotřebitelskou ve smyslu § 52 občanského zákoníku, když na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatelka jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Protože Navrhovatelka jednala v pozici spotřebitele, je na místě aplikovat ustanovení § 262 odst. 4 obchodního zákoníku, které v části věty za středníkem stanoví, že „ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem. Smluvní strana, která není podnikatelem, nese odpovědnost za porušení povinností z těchto vztahů podle občanského zákoníku a na její společné závazky se použijí ustanovení občanského zákoníku“.

9.1 Obsah Smlouvy o úvěru

V části Smlouvy o úvěru s označením „Druh spotřebitelského úvěru“ se Instituce zavazuje poskytnout Navrhovatelce úvěr ve výši 700.000,- Kč. Podle části s názvem „Doba trvání spotřebitelského úvěru“ je pak Navrhovatelka povinna „poskytnuté peněžní prostředky věřiteli vrátit a zaplatit mu úroky z úvěru ve výši 13,2 % ročně, a to počínaje dnem poskytnutí úvěru.“

Úroky z úvěru jsou splatné v pravidelných měsíčních splátkách spolu s úvěrem, jak je uvedeno ve splátkovém kalendáři, který tvoří přílohu této smlouvy.“

V souladu s částí označenou jako „Celková částka, kterou je třeba zaplatit“ je celková částka splatná spotřebitelem 1.610.823,- Kč, přičemž Úvěr je podle části „Zajištění úvěru“ zajištěn zástavním právem k Nemovitostem a směnkou. Roční procentní sazba nákladů na Úvěr je ve Smlouvě o úvěru stanovena ve výši 16,34 %. Smlouva o úvěru současně obsahuje prohlášení dlužníka, tedy Navrhovatelky, že byla detailně seznámena s „*položkami představujícími „náklady spotřebitelského úvěru“ včetně druhu úrokové sazby, předpokladů použití různé sazby RPSN, případnými náklady pojištění úvěru i dalšími souvisejícími náklady...“*.

Navrhovatelka se podle části Smlouvy o úvěru označené „Poskytnutý úvěr je určen:“ zavázala „*splácet dlužnou částku řádně a včas ve splátkách dle splátkového kalendáře...“*.

Navrhovatelka svým podpisem současně stvrdila, že byla před uzavřením Smlouvy o úvěru informována „*...o všech skutečnostech uvedených v Příloze č. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a to prostřednictvím formuláře obsaženého v Příloze č. 6 předmětného zákona...“* a současně vzala na vědomí, že „*[n]edílnou součástí této smlouvy jsou všeobecné obchodní podmínky...“*.

Podle článku 2 odst. 1 Obchodních podmínek se Instituce zavázala „*...na požádání dlužníka poskytnout ve prospěch dlužníka peněžní prostředky ve výši uvedené ve smlouvě spolu se smluvním úrokem uvedeným ve smlouvě. Účastníci se dohodli, že smluvní úroky z poskytnutého úvěru se stávají součástí jistiny.“*

V článku 4 odst. 6 těchto podmínek se dále smluvní strany dohodly na tom, aby „*věřitel nárok na zaplacení provizi za vyřízení úvěru a nákladů spojených se zajištěním úvěru přednostně započel na poskytovaný úvěr a dlužníkovi vyplatil částku úvěru poníženou o tyto platby.“* Podle odst. 8 téhož článku „*[v]ěřitel má vždy právo uspokojit se z dohodnutých a sjednaných institutů zajištění úvěru. Strany se vzájemně dohodly a souhlasí s tím, že v případě že dlužník není schopen plnit své peněžní závazky vyplývající ze smlouvy o úvěru a není schopen platit své peněžní závazky, je věřitel oprávněn započíst svou pohledávku proti pohledávce dlužníka, pokud dlužník nesplatí úvěr podle smlouvy o úvěru.“*

Článek 5 obsahující důsledky porušení smluvních povinností v odst. 1 uvádí, že pokud bude dlužník – Navrhovatelka „*v prodlení se splacením i jen jediné měsíční splátky úvěru v souladu se splátkovým kalendářem, stává se celý poskytnutý úvěr s příslušenstvím okamžitě splatným, přičemž je dlužník povinen bezodkladně uhradit věřiteli celou nesplacenou část úroku a jistiny podle splátkového kalendáře a také smluvní pokutu ve výši 30% ze sjednané jistiny úvěru.“* V jeho odst. 2 se pak stanoví, že „*[z]ůstatek jistiny, smluvního úroku a sjednané smluvní pokuty ve výši 30% z poskytnutého úvěru je splatný nejpozději následující den poté, co dlužník nesplní povinnosti vyplývající z uzavřené smlouvy o úvěru a poruší sjednaný splátkový kalendář.“*

V článku 10 odst. 6 závěrečných ustanovení Obchodních podmínek smluvní strany prohlásily, že „*svými podpisy na smlouvě potvrzují, že tato smlouva, včetně VOP, představuje jejich svobodnou vůli, že smlouvu neuzavřely v tísní, a ani za nápadně nevýhodných podmínek, že jejímu obsahu obsaženému v odkazech na právní normy porozuměly a souhlasí s ním, a že jsou si vědomy všech práv a povinností, které jim z této smlouvy vyplývají.“*

Podle článku 10 odst. 8 Obchodních podmínek je Navrhovatelka povinna „*zaplatit příslušné a sjednané provize za vyřízení úvěrů. Provize za vyřízení úvěru činí 6,9 % ze sjednané jistiny úvěru.“*

9.2 Platnost Smlouvy o úvěru

Navrhovatelka v řízení namítá neplatnost jednotlivých ustanovení Smlouvy o úvěru a její nápadně nevýhodné podmínky, kdy současně tvrdí, že Instituce od počátku sledovala nepoctivý záměr.

Finanční arbitr v kontextu toho přezkoumal Smlouvu o úvěru jako celek, a to i s ohledem na náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2600/09, podle něhož *„[p]okud jde o posouzení platnosti právního úkonu podle § 39 občanského zákoníku, tedy přichází-li v úvahu možnost absolutní neplatnosti právního úkonu, je povinen se soud – a tedy i soud dovolací – zabývat touto otázkou z úřední povinnosti. To samozřejmě za podmínky, že průběh předchozího řízení, provedeného dokazování, tak jak je tomu v posuzované věci, takovou možnost naznačuje. Připustit postup opačný by podle názoru Ústavního soudu s ohledem na to, že absolutní neplatnost podle § 39 nastává ze zákona a je možno ji na rozdíl od neplatnosti relativní uplatnit kdykoliv, bylo v rozporu s principem právní jistoty.“* Stejně tak vzal finanční arbitr na vědomí i náleží Ústavního soudu ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. III. ÚS 562/12 kde tento soud vyslovil, že *„[u]stanovení spotřebitelských smluv nebo smluvních podmínek, která jsou formulářově předtištěna a neumožňují jednoznačně slabší straně jejich modifikaci, v sobě skýtají možnost vyvolání nepříznivých následků na straně spotřebitele, který je z povahy věci slabší smluvní stranou. Smluvní ujednání v podobě zajištění biankosměnkou, smluvní pokuty v hrubě nepřiměřené výši za krátkodobé prodlení s platbou splátek apod. je třeba v soudních sporech podrobovat posouzení, zda nejsou v rozporu s dobrými mravy. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že spotřebitel smlouvu podepsal a s podmínkami smlouvy souhlasil.“* (obdobně se Ústavní soud vyjádřil i ve svém nálezu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 199/11).

Neplatný je podle § 39 občanského zákoníku právní úkon, *„který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům“*.

Vztahuje-li se podle § 41 občanského zákoníku důvod neplatnosti *„jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu“*.

Finanční arbitr se ztotožňuje s názorem odborné veřejnosti (viz např. Švestka in Občanský zákoník I. - II., § 1 až § 880., komentář 2. vydání., autorů Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Praha: C. H. Beck, 2009, 354 s), podle kterého se právní úkon přiči dobrým mravům, jestliže se jeho obsah *„ocitně v rozporu s dobrými mravy, tj. s obecně uznávaným míněním, které ve vzájemných vztazích mezi lidmi určuje, jaký má být obsah právního úkonu, aby byl v souladu se základními respektovanými zásadami mravního řádu demokratické společnosti“*.

Podle § 497 obchodního zákoníku se ve smlouvě o úvěru *„zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky“*.

Hlavním závazkovým vztahem tvořícím Smlouvu o úvěru je tedy závazek Instituce poskytnout Navrhovatelce finanční prostředky ve výši 700.000,- Kč a současně závazek Navrhovatelky vrátit Instituci tyto peněžní prostředky spolu s úrokem.

Právní předpisy výši úroků z úvěru nijak neomezuji, proto pro posouzení, zda je úrok z Úvěru sjednaný ve Smlouvě o úvěru v rozporu s dobrými mravy, finanční arbitr zkoumal okolnosti uzavření Smlouvy o úvěru a judikaturu obecných soudů.

V části Smlouvy o úvěru s názvem „Doba trvání spotřebitelského úvěru“ si smluvní strany sjednaly úrok ve výši 13,2 % ročně.

Finanční arbitr z veřejně dostupných zdrojů (webových stránek České národní banky www.cnb.cz) zjistil, že průměrná výše úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů nabízených na území České republiky, resp. „*korunových úvěrů poskytnutých bankami domácnostem v ČR na spotřebu s fixací sazby nad 5 let*“ činila v době uzavření Smlouvy o úvěru 13,27 %. Úrokovou sazbu ve výši 13,2 % ročně proto podle názoru finančního arbitra nelze brát vzhledem k době a okolnostem uzavření Smlouvy o úvěru za nepřiměřenou tak, aby zkoumané smluvní ujednání bylo v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 39 občanského zákoníku.

Postup finančního arbitra je shodný jako Nejvyššího soudu České republiky, který dospěl k závěru, že v rozporu s dobrými mravy je taková výše úroku, která významně, několikanásobně, s přihlédnutím k okolnostem uzavření smlouvy o úvěru překračuje výši úroků z úvěrů obvyklou v daném místě a čase (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1484/2004, ve kterém soud judikoval, že „*[n]emohou být žádné pochybnosti o tom, že nepřiměřeně vysoké úroky sjednané při peněžité půjčce jsou obecně považovány za odporující obecně uznávaným pravidlům chování a vzájemným vztahům mezi lidmi a mravním principům společenského řádu a že tedy jsou v rozporu s dobrými mravy. Požadavek na nepřiměřené smluvní úroky současně naplňuje skutkovou podstatu trestného činu lichvy, a to za předpokladu, že jde (má jít) o plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, a že věřitel přitom zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti nebo rozrušení dlužníka (srov. § 253 trestního zákona). Dohoda, kterou byly při peněžité půjčce sjednány nepřiměřeně vysoké úroky, je neplatná (§ 39 obč. zák.), a to buď pro rozpor se zákonem (představuje-li naplnění skutkové podstaty trestného činu lichvy podle ustanovení § 253 trestního zákona, popřípadě jiného trestného činu) nebo pro rozpor s dobrými mravy (v ostatních případech)“). Nejvyšší soud současně došel k závěru, že „*nepřiměřenou a tedy odporující dobrým mravům je zpravidla taková výše úroků sjednaná ve smyslu ustanovení § 658 odst.1 obč. zák., která podstatně přesahuje úrokovou míru v době jejich sjednání obvyklou, stanovenou zejména s přihlédnutím k nejvyšším úrokovým sazbám uplatňovaným bankami při poskytování úvěrů nebo půjček*“.) Finanční arbitr je toho názoru, že právní závěry Nejvyššího soudu lze přiměřeně aplikovat i na výši úroků ze Smlouvy o úvěru.*

Finanční arbitr konstatuje, že Navrhovatelka a Instituce sjednaly v souladu se zákonem jak závazek věřitele, tak závazek dlužníka, a to včetně úhrady úroků z úvěru ve výši souladné se zákonem, resp. neodporující dobrým mravům. Smlouva o úvěru, resp. hlavní závazkový vztah ze Smlouvy o úvěru tedy není v rozporu se zákonem.

Finanční arbitr v souvislosti s výše uvedeným ve smyslu § 41 občanského zákoníku doplňuje, že případná platnost či neplatnost (např. z důvodu rozporu s dobrými mravy) jednotlivých smluvních ujednání, která lze obsahově oddělit od dalších ustanovení, nemůže mít vliv na platnost Smlouvy o úvěru a jejího hlavního závazkového vztahu.

9.3 Platnost jednotlivých ustanovení Smlouvy o úvěru

Finanční arbitr dále posuzoval platnost článku 2 odst. 1 a článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek (smluvní úroky jako součást jistiny, ztráta výhody splátek a smluvní pokuty), neboť jejich uplatnění Institucí mělo na průběh závazkového vztahu zásadní dopad a významně zasáhlo do majetkové sféry Navrhovatelky.

Není sporu o tom, že Navrhovatelka neuhradila podle Splátkového kalendáře do 25. 2. 2012 druhou splátku. Současně není sporu o tom, že Instituce Úvěr včetně příslušenství dne 26. 2. 2012 zesplatnila a požadovala po Navrhovateli částku ve výši 1.811.874,- Kč, která sestávala z jistiny ve výši 1.601.874,- Kč a smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč. S odkazem na článek 2 odst. 1 Obchodních podmínek Instituce do zesplatněné jistiny zahrнула i smluvní úroky.

9.3.1 Smluvní úroky jako součást jistiny Úvěru

Podle § 55 odst. 1 občanského zákoníku „*smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení*“, když současně v souladu s § 121 odst. 3 občanského zákoníku platí, že „*[p]říslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení a náklady spojené s jejím vymáháním*.“

Ačkoliv si je finanční arbitr vědom judikatury obecných soudů, podle níž mohou smluvní strany na základě dohody učinit součástí jistiny i smluvní úroky (srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002 či ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 3780/2008), zastává názor, že v posuzovaném případě tak učinit nelze. V uvedených rozhodnutích Nejvyšší soud došel k závěru, že ani občanský ani obchodní zákoník neumožňují požadovat příslušenství z příslušenství (například úroky z prodlení ze smluvních úroků), nicméně současně připustil, že smluvní strany se mohou dohodnout a úroky smluvně učinit součástí jistiny, z níž již lze úrok z prodlení požadovat. V těchto případech se však nejednalo o spory ze spotřebitelských smluv, když finanční arbitr je přesvědčen, že pokud je stranou smlouvy spotřebitel, je třeba podrobit obdobná smluvní ujednání dalšímu přezkumu, zejména z hlediska ustanovení právních předpisů na ochranu spotřebitele (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 2. 2013, sp. zn. 139 ICm 2458/2012, podle něhož „*[n]ebude-li úrok z půjčky uhrazen v den splatnosti, hledí se na něj jako na novou půjčku věřitele dlužníkovi, která se k témuž dni slučuje s dosavadní půjčkou, tj. připočítává se k jistině dosavadní půjčky a stává se její součástí, pak lze toto ujednání chápat jako naplnění představ Nejvyššího soudu ČR o tom, jak překonat kogentní ustanovení § 121 odst.3 ObčZ, avšak dle názoru zdejšího insolvenčního soudu lze postup doporučený Nejvyšším soudem aplikovat pouze v obchodních vztazích, nikoli ve spotřebitelských smlouvách, pro něž platí m.j. ustanovení § 55 odst.1 ObčZ...“), a které v této otázce potvrdil jako správné i Vrchní soud v Praze svým rozhodnutím ze dne 12. 9. 2013, 101 VSPH 232/2013).*

Pokud se potom smluvní strany v ustanovení čl. 2 odst. 1 Obchodních podmínek dohodly, že smluvní úrok ve výši 910.823,- Kč se stává součástí jistiny a odchýlily se tak od § 121 odst. 3 občanského zákoníku, podle něhož by tyto úroky měly být příslušenstvím jistiny, jde o jednání v rozporu s § 55 odst. 1 občanského zákoníku, neboť tato dohoda nepochybně směřuje ke zhoršení smluvního postavení spotřebitele (projeví se např. při úrocích z prodlení a základu, z něhož se budou počítat).

Finanční arbitr proto konstatuje, že poslední věta ustanovení čl. 2 odst. 1 Obchodních podmínek je neplatná pro rozpor se zákonem ve smyslu § 39 občanského zákoníku.

Pro úplnost finanční arbitr dodává, že podle jeho názoru Instituce jako autor textu Smlouvy o úvěru nejednala v souladu se zásadou poctivosti, když tak zásadní ustanovení o tom, že smluvní úroky by měly tvořit součást jistiny, zakotvila do poslední věty článku 2 odst. 1 Obchodních podmínek nazvaného „Poskytnutí úvěru“ (srov. například náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 11. 11. 2013 ve věci I. ÚS 3512/11, podle něhož se v praxi „*zásada poctivosti projevuje mimo jiné tím, že text spotřebitelské smlouvy, obzvláště jedná-li se*

o smlouvu formulářovou, má být pro průměrného spotřebitele dostatečně čitelný, přehledný a logicky uspořádaný“ a podle něhož by obchodní podmínky neměly „sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“).

Vezme-li tak finanční arbitr v úvahu i skutečnost, že Instituce se mohla tohoto nedostatku snadno vyvarovat a dotčené, pro Navrhovatelku jako spotřebitele nevýhodné, ustanovení uvést v hlavní části Smlouvy o úvěru, musí považovat její jednání rovněž za rozporné se zásadou poctivosti a poslední větu článku 2 odst. 1 Obchodních podmínek za neplatnou i podle § 55 odst. 2 ve spojení s § 56 odst. 1 občanského zákoníku.

9.3.2 Zesplatnění Úvěru a jeho následky

Navrhovatelka a Instituce si v ustanovení článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek sjednaly ztrátu výhody splátek, pokud Navrhovatelka nezaplatí kteroukoli ze splátek podle Splátkového kalendáře. V důsledku této dohody se pak stávají splatné všechny ostatní, doposud nesplacené (budoucí) splátky, přičemž všechny tyto splátky jsou splatné první den prodlení dlužníka s úhradou kterékoli splátky.

V souladu s § 55 odst. 1 občanského zákoníku se smluvní ujednání spotřebitelských smluv nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Podle názoru finančního arbitra, který zastává i odborná veřejnost (srov. Hulmák in Švestka, Spáčil, Škárová, Hulmák a kol., Občanský zákoník I komentář 2., vydalo nakl. C. H. Beck v roce 2009, str. 529-531), zakládá toto ustanovení jednostrannou kogentnost právního řádu. V případě spotřebitelských smluv se tak nelze pod sankcí neplatnosti (pro rozpor se zákonem) odchýlit od žádného zákonného ustanovení v neprospěch spotřebitele.

Pokud tedy § 502 odst. 1 obchodního zákoníku stanoví, že *„[o]d doby poskytnutí peněžních prostředků je dlužník povinen platit z nich úroky ve sjednané výši, ...“* a současně podle § 503 odst. 1 téhož zákona, byť v souvislosti s předčasným splacením úvěru, zákon dodává, že *„[z]ávazek platit úroky je splatný spolu se závazkem vrátit použité peněžní prostředky“*, pak podle finančního arbitra platí, že věřitel má nárok na úroky z úvěru z aktuální výše dlužné částky poskytnuté věřitelem, a to pouze za dobu, po kterou má dlužník u sebe poskytnuté peněžní prostředky na základě platně uzavřeného a existujícího závazkového vztahu (shodně viz Plíva in Štenglová, Plíva, Tomsa a kolektiv, Obchodní zákoník komentář 13. vydání 2010, vydalo nakl. C. H. Beck v roce 2010, str. 1155 – 1156, který k ustanovení § 502 odst. 1 uvádí, že *„v tomto ustanovení je upraveno, od kdy je dlužník povinen platit úrok z úvěru, chybí však výslovné ustanovení, které by určovalo, do kdy tato povinnost dlužníka trvá. Není pochyb o tom, že tato doba může být dojednána ve smlouvě o úvěru. Jestliže smlouva takové ujednání nemá, je možné uvažovat o dvou variantách. Podle první je závazek platit úrok z úvěru časově omezen na dobu od poskytnutí peněžních prostředků do uplynutí lhůty pro jejich vrácení. Podle druhé pak rozhoduje doba skutečného vrácení, ať už k němu dojde předčasně nebo opožděně. Považujeme za správnou variantu druhou. Úrok z úvěru je vlastně cena (úplata) za užívání poskytnutých peněžních prostředků, a proto má dlužník zásadně platit tento úrok za skutečnou dobu užívání, tj. do doby skutečného vrácení úvěru věřiteli. Uvedené však neplatí, jestliže si strany smlouvy o úvěru dohodly něco jiného. Vzhledem k dispozitivní povaze úpravy smlouvy o úvěru není vyloučeno, aby doba, po kterou je dlužník povinen platit úrok, byla upravena dohodou stran odchylně od uvedeného výkladu“).*

Finanční arbitr proto zkoumal, zda se Smlouva o úvěru v článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek neodchýlila od zákona v neprospěch spotřebitele, když jako dispozitivní úpravu pro srovnání je třeba zkoumat především právní úpravu obsaženou v ustanovení § 506 obchodního zákoníku, a to ve světle zmíněného ustanovení § 502 odst. 1 téhož zákona.

Je-li podle § 506 obchodního zákoníku „*dlužník v prodlení s vrácením více než dvou splátek nebo jedné splátky po dobu delší než tři měsíce, je věřitel oprávněn od smlouvy odstoupit a požadovat, aby dlužník vrátil dlužnou částku s úroky. Odstoupení věřitele od smlouvy nemá vliv na zajištění závazku z této smlouvy*“.

Věřitel má tedy právo, nikoliv povinnost od smlouvy odstoupit v případě prodlení s plněním dlužníka. Odstoupení věřitele je v tomto smyslu vázáno na aktivní činnost věřitele, který musí učinit prokazatelný úkon vůči dlužníkovi. Zákon však současně dává možnost dlužníkovi zhojit své prodlení s plněním, resp. vyloučit vznik práva věřitele od smlouvy odstoupit, pokud v zákonem stanovené dodatečné lhůtě svou smluvní povinnost splní.

Obsahem smluvního ujednání v článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek je vznik právní skutečnosti, která nastává následující den po splatnosti jakékoli splátky ze Smlouvy o úvěru, za předpokladu, že by Navrhovatelka nesplnila svou povinnost uhradit jakoukoli splátku řádně a včas, a jejím výsledkem by byla předčasná splatnost všech následujících splátek souhrnně obsahujících nesplacenou část jistiny úvěru do celkové výše 700.000,- Kč, úroky z úvěru *pro futuro* do celkové výše 910.823,- Kč a smluvní pokutu ve výši 30 % ze sjednané jistiny, tj. částku ve výši 210.000,- Kč.

Navrhovatelce podle tohoto ustanovení není dána jakýkoli lhůta zhojit své prodlení s plněním, byť jen minimální, a Instituce současně není povinna učinit jakýkoli úkon, kterým by projevila svou vůli od Smlouvy o úvěru odstoupit, resp. v tomto případě žádat okamžitou úhradu všech peněžitých závazků Navrhovatelky, nebo úkon, kterým by svou vůli dala Navrhovatelce na vědomí.

Podle názoru finančního arbitra je na místě analogicky aplikovat při právním posouzení tohoto smluvního ujednání právě § 506 obchodního zákoníku, a proto konstatuje, že Instituce se takto formulovaným smluvním ujednáním Smlouvy o úvěru, resp. Obchodních podmínek nepřipustným způsobem odchýlila od zákona v neprospěch spotřebitele ve smyslu § 55 odst. 1 občanského zákoníku, a tudíž jsou ustanovení článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek absolutně neplatná podle § 39 občanského zákoníku, neboť jsou v rozporu se zákonem.

Zachovat ve smyslu § 41 občanského zákoníku pak nelze ani platnost ujednání o smluvní pokutě ve výši 30 % ze sjednané jistiny Úvěru, neboť ke vzniku nároku na smluvní pokutu dojde v okamžiku zesplatnění Úvěru a jeho příslušenství, které však v tomto případě nenastalo, když finanční arbitr shledal smluvní ujednání o zesplatnění za neplatné. Finanční arbitr proto uzavírá, že neplatné je i ujednání článku 5 odst. 1 a odst. 2 Obchodních podmínek v části upravující smluvní pokutu ve výši 30 % ze sjednané jistiny Úvěru.

Nadto finanční arbitr připomíná nález Ústavního soudu České republiky ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 199/11, v němž judikoval, že „*[k]e kritériu zjevné nespravedlnosti, avšak zde již ve vztahu k souzené věci, Ústavní soud uvádí, že považuje za neakceptovatelné, aby se případné soudní ochrany dostávalo subjektům, které evidentně poškozují práva svých klientů. Ustanovení smluv nebo smluvních podmínek, která jsou formulářově předtištěna a neumožňují jednoznačně slabší straně jejich modifikaci, v sobě skýtají možnost vyvolání nepříznivých následků na straně klienta, kdy nebude dotčena pouze jeho sféra právní, ale zejména sféra osobní. Postupy, kdy*

klientům jsou vnucována smluvní ujednání v podobě zajištění biankosměnkou, smluvní pokutou ve výši 30 % nebo 45 % dlužné částky za prodlení s platbou splátek v řádu jednotek týdnů, či smluvní pokutou ve výši pětinasobku dlužné částky za hrubé porušení smlouvy nebo podmínek, je nutno považovat za nepřijatelné a uvedená ujednání označit za neplatná pro jednoznačný rozpor s dobrými mravy. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že klient takového subjektu smlouvu podepsal, a to dokonce ani v situaci, kdy by ve smluvních podmínkách bylo obsaženo ujednání, že klientovi se takto stanovené smluvní pokuty nebo zajištění biankosměnkou nejeví za nepřiměřené či odporující dobrým mravům.“

Pokud tak z článku 5 odst. 1 Obchodních podmínek vyplývá Navrhovatelce povinnost „bezodkladně uhradit“ smluvní pokutu ve výši 210.000,- Kč (tj. 30% ze sjednané jistiny Úvěru) za prodlení byť i s jedinou měsíční splátkou ve výši 8.949,- Kč, když navíc Smlouva o úvěru nebere v potaz ani to, o kterou ze splátek se jedná a jak vysoká zbyvající jistina je tedy zajišťována, nelze podle názoru finančního arbitra než uzavřít, že toto ujednání je neplatné podle § 39 občanského zákoníku i pro rozpor s dobrými mravy.

Tento závěr pak musí platit i s přihlédnutím k existenci dalších zajišťovacích prostředků pro případnou náhradu škody z porušené smluvní povinnosti, zejména zástavního práva na Nemovitosti (srov. názor Nejvyššího soudu České republiky vyjádřený v rozhodnutí ze dne 31. 1. 2001, sp. zn. 33 Cdo 3072/2000, ve kterém soud judikoval následující: „[j]ak vyplývá ze skutkových zjištění učiněných v řízení před soudy obou stupňů, předmětem smlouvy o půjčce byla částka 400.000,- Kč, kterou se žalovaní zavázali vrátit žalobci i se smluvenými úroky, svůj závazek však splnili opožděně. Za situace, kdy pohledávka žalobce z této půjčky byla zajištěna zástavním právem k nemovitosti žalovaných a vedle toho ujednáním o smluvní pokutě ve výši 70.000,- Kč, respektive 91.000,- Kč za každý měsíc prodlení, tj. ve výši téměř trojnásobku půjčené částky za rok, je i podle názoru dovolacího soudu výkon práva žalobce na zaplacení smluvní pokuty, sjednané pro případ opožděného splnění závazku žalovaných, v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák.“).

Finanční arbitr tedy uzavírá, že platně nedošlo k zesplatnění závazku Navrhovatelky ze Smlouvy o úvěru, resp. ke ztrátě výhody splátek ke dni 26. 2. 2012, a že Navrhovatelce nevznikla ani povinnost uhradit Instituci smluvní pokutu ve výši 210.000,- Kč.

9.4 Uznání dluhu Navrhovatelkou a předčasné splacení Úvěru

Z řízení před finančním arbitrem vyplynulo, že dne 8. 3. 2012 Navrhovatelka uznala svůj dluh vůči Instituci co do důvodu a výše, tedy dluh ve výši 1.811.874,- Kč sestávající ze zesplatněné jistiny Úvěru včetně příslušenství a smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč.

Jelikož finanční arbitr dovedl absolutní neplatnost zesplatnění a smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč, Navrhovatelka uznala jako svůj dluh i částku, kterou nedlužila. Tato skutečnost sama o sobě nečiní právní úkon uznání dluhu neplatným (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne ve věci 32 Odo 1323/2004: „Ani neexistence uznaného závazku nečiní právní úkon, jímž byl takový závazek uznán, neplatným.“). Následkem uznání dluhu se pouze obrací důkazní břemeno a zakládá se vyvratitelná domněnka, že dluh v této výši existuje. V posuzovaném případě má však finanční arbitr tuto domněnku za vyvrácenou, neboť dospěl k tomu, že oprávněná výše pohledávky Instituce za Navrhovatelkou uznané částce neodpovídá ani neodpovídala.

S ohledem na výše uvedené finanční arbitr uzavírá, že Navrhovatelka po svém prodlení s počátkem ode dne 26. 2. 2012 neměla povinnost uhradit celý Úvěr včetně příslušenství

najednou, neboť nedošlo k platnému zesplatnění. Jelikož pak v řízení před finančním arbitrem nebylo prokázáno, že smluvní vztah ze Smlouvy o úvěru zanikl (ať už odstoupením nebo z jiného právního titulu), byla Navrhovatelka nadále povinna platit splátky ve výši 8.949,- Kč měsíčně.

Pokud se jedná o celkový dluh Navrhovatelky ke dni 27. 3. 2012 (tj. ke dni předčasného splacení, jak bude rozvedeno níže), finanční arbitr vzal za prokázané, že Navrhovatelka z Úvěru ve výši 700.000,- Kč úročeného smluvní sazbou 13,2 % p. a. uhradila do tohoto data pouze dvě splátky ve výši 8.949,- Kč (23. 1. 2012 a 19. 3. 2012). Ke dni předčasného splacení dlužila Instituci celkem 703.575,- Kč, když tato částka sestávala ze zbývajících jistiny ve výši 694.116,- Kč, nezaplacené pravidelné splátky Úvěru ve výši 8.949,- Kč splatné dne 25. 3. 2012 a smluvního úroku do chvíle předčasného splacení, tj. smluvního úroku za dva dny.

Jak finanční arbitr zjistil, Navrhovatelka uzavřela s Institucí Kupní smlouvu na Nemovitosti. Podle článku III. odst. 2 této smlouvy se smluvní strany dohodly, že kupní cena za Nemovitosti ve výši 1.250.000,- Kč bude započtena na dluh Navrhovatelky ze Smlouvy o úvěru.

Jedním z předpokladů započtení je v souladu s § 358 obchodního zákoníku existence pohledávky (srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2004, sp. zn. 32 Odo 423/2004, v němž judikoval, že „*dojde-li k započtení pohledávky neexistující, a tudíž k započtení nezpůsobilé (§ 580 obč. zák., § 358 obch. zák.), bude právní úkon započtení neplatný pro rozpor se zákonem.*“ nebo ze dne 27. 6. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2796/2011, v němž Nejvyšší soud reagoval na závěr odvolacího soudu, že „*nedošlo k zápočtu pohledávky úpadce z neplatné kupní smlouvy proti pohledávkám žalovaného*“ takto: „*[j]estliže tedy odvolací soud neučinil skutkové zjištění ohledně existence uvedených pohledávek, nelze dovodit, že by závěr odvolacího soudu, že platně nedošlo k započtení těchto částek, byl nesprávný.*“). Obdobně se k posuzované věci staví i odborná veřejnost (srov. Plíva in Štenglová, Plíva, Tomsa a kolektiv, Obchodní zákoník komentář 13. vydání 2010, vydalo nakl. C. H. Beck v roce 2010, str. 1021, který k ustanovení § 358 obchodního zákoníku uvádí, že „*...k započtení jednostranným úkonem jsou způsobilé pohledávky platně existující, vymahatelné, splatné a nepromlčené...*“). Finanční arbitr je toho názoru, že shodný závěr o existenci pohledávky jako nezbytném předpokladu započtení platí i v případě započtení dohodou.

Jak finanční arbitr podrobně rozvedl shora, nárok Instituce na úhradu smluvní pokuty ani na smluvní úroky z úvěru platně nevznikl. Pohledávka Instituce v této části tedy platně neexistovala, a proto nemohlo platně dojít k jejímu započtení.

Podle názoru finančního arbitr však lze v souladu s § 41 občanského zákoníku zachovat platnost dohody o započtení vzájemných pohledávek v části týkající se částky ve výši 703.575,- Kč.

Na základě dohody o započtení tedy došlo k úplnému předčasnému splacení závazku Navrhovatelky ze Smlouvy o úvěru ve smyslu § 15 zákona o spotřebitelském úvěru a Smlouva o úvěru tak ke dni 27. 3. 2012 zanikla. Současně k témuž dni vzniklo na straně Instituce bezdůvodné obohacení ve smyslu § 451 občanského zákoníku ve výši 546.425,- Kč (1.250.000,- Kč mínus 703.575,- Kč), jelikož toto plnění získala Instituce na úkor Navrhovatelky z neplatného právního úkonu.

Navrhovatelka dále dne 24. 5. 2012 Instituci uhradila částku 17.898,- Kč, odpovídající dvěma pravidelným splátkám Úvěru. V tomto případě se jedná o plnění bez právního důvodu, neboť Smlouva o úvěru již zanikla a Instituce je proto povinna takto získané finanční prostředky podle § 456 občanského zákoníku Navrhovatelce vydat.

10. K dalším tvrzením a nárokům Navrhovatelky

Pokud se týče tvrzení Navrhovatelky, že Smlouva o zprostředkování nebyla podepsána oprávněnou osobou a měla by proto být neplatná, finanční arbitr uvádí, že toto nebylo předmětem řízení a návrh Navrhovatelky nesměřoval proti Zprostředkovateli. Ze spisového materiálu vyplývá, že provize za zprostředkování Instituce vyplatila z Úvěru třetí osobě (Zprostředkovateli). Pokud podle tvrzení Navrhovatelky vzniklo bezdůvodné obohacení, nestalo se tak na straně Instituce jako účastníka tohoto řízení.

Navrhovatelka v řízení namítala, že nebyla s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy řádně seznámena s veškerými předsmulvnými informacemi. Finanční arbitr vzal za prokázané, že předsmulvné informace byly poskytnuty Navrhovatelce prostřednictvím Formuláře ze dne 6. 12. 2011, když Navrhovatelka neprokázala, že toto datum je nepravdivé. Ačkoliv je pak zřejmé, že Formulář neobsahuje veškeré povinné informace (např. zajištění Úvěru formou smluvní pokuty či předpoklady výpočtu RPSN a reprezentativní příklad), je třeba konstatovat, že zákon o spotřebitelském úvěru s tímto nedostatkem žádné následky nastávající automaticky přímo ze zákona nespojuje.

V neposlední řadě se Navrhovatelka domáhala i určení toho, že Smlouva o úvěru a dohoda obsažená v Exekutorském zápisu byly na základě odstoupení Navrhovatelky ze dne 18. 6. 2013 platně zrušeny s účinky *ex tunc*, a to pro jejich uzavření v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek.

Navrhovatelka v průběhu řízení předložila lékařský posudek o své invaliditě ze dne 23. 8. 2012 a rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu ze dne 18. 9. 2012 svědčící o její roztroušené skleróze, nicméně z těchto dokumentů nelze podle názoru finančního arbitra bez dalšího dovodit, že by tato nemoc omezovala rozumové a volní schopnosti Navrhovatelky. Navrhovatelka současně v řízení před finančním arbitrem netvrdila ani neprokázala případné omezení své způsobilosti k právním úkonům.

Smluvní vztah ze Smlouvy o úvěru trval a Navrhovatelka své smluvní povinnosti po určitý časový úsek řádně a včas plnila. Podle názoru finančního arbitra je tedy zřejmé, že bylo v Navrhovatelčiných rozumových a volních schopnostech Smlouvu o úvěru nejen uzavřít, ale i pochopit její obsah a povinnosti, které ji z tohoto smluvního vztahu plynou. Finanční arbitr proto tento argument Navrhovatelky odmítá jako účelový a nadále bude vycházet z toho, že Navrhovatelka byla a je plně způsobilá k právním úkonům.

Pokud Navrhovatelka dovozuje svou tíseň při uzavírání Smlouvy o úvěru a dohody v Exekutorském zápisu ze svého celkového zdravotního stavu (podle předloženého lékařského posudku se jednalo o vysoký krevní tlak, lehké ochrnutí končetin a odstranění dělohy a vaječnicků) a blíže nepopsané nepříznivé finanční situace, nezbyvá finančnímu arbitrovi než konstatovat, že takové skutečnosti samy o sobě o tísní v době uzavírání předmětných smluv nesvědčí a že Navrhovatelka tíseň jimi vyvolanou nijak neprokázala (srov. rozhodnutí Nejvyššího soud České republiky ze dne 11. 12. 2013 ve věci 28 Cdo 2645/2013, podle něhož se tíseň „rozumí objektivní hospodářský nebo sociální, někdy i psychický stav (např. rozrušení, obavy o blízkou osobu apod.), jenž takovým způsobem a s takovou závažností doléhá na osobu uzavírající smlouvu, že ji omezuje ve svobodě rozhodování natolik, že učiní právní úkon, jenž by jinak neučinila.“). Z tohoto důvodu už pak finanční arbitr nezkoumal ani skutečnost, zda byly Smlouva o úvěru a dohoda uzavřeny za nápadně nevýhodných podmínek, jak kumulativně ustanovení § 49 občanského zákoníku požaduje.

V souvislosti s odstoupením Navrhovatelky se finanční arbitr zabýval i tím, zda její odstoupení od Smlouvy o úvěru nelze považovat za odstoupení ve smyslu § 11 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když dospěl k závěru, že Smlouva o úvěru neobsahuje veškeré náležitosti podle § 6 odst. 1 tohoto zákona a že lhůta k odstoupení od této smlouvy tak stále běží (pozn. finančního arbitra – jedná se například o nesprávný výpočet RPSN či neuvedení předpokladů pro výpočet RPSN). Avšak s ohledem na skutečnost, že Smlouva o úvěru zanikla již zápočtem vzájemných nároků ke dni 27. 3. 2012, jak finanční arbitr konstatoval výše, považuje tuto argumentaci za bezpředmětnou, neboť nelze odstoupit od neexistující smlouvy.

K odstoupení od dohody obsažené v Exekutorském zápisu, finanční arbitr uvádí, že tato dohoda nemá hmotněprávní povahu a „*sama o sobě nemá za následek vznik, změnu nebo zánik práv nebo povinností účastníků právního vztahu. I když je exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti titulem pro nařízení exekuce, není rozhodnutím a nemá ani účinky, které zákon s rozhodnutím spojuje. Má povahu veřejné listiny a není vybaven účinky právní moci ani závazností pro účastníky a pro všechny orgány, jaké mají například rozhodnutí soudu vydaná v občanském soudním řízení... Z uvedeného vyplývá, že exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti má jen formální charakter, neboť obsahuje takové náležitosti, které jsou potřebné k tomu, aby byl jako titul pro nařízení exekuce vykonatelný; exekutor jej sepíše na základě dohody oprávněné a povinné osoby, aniž by byl oprávněn zkoumat její podklad v hmotném právu, a na základě prohlášení povinné osoby, jímž svoluje k jeho vykonatelnosti.*“ (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2012 ve věci 20 Cdo 3527/2012).

Dohoda obsažená v exekutorském zápisu je tedy druhem procesněprávního úkonu, u něhož je rozhodující teorie projevu a nikoliv teorie vůle, a proto ji nelze podrobovat přezkumu z hlediska vad vůle podle hmotněprávních předpisů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004 ve věci 22 Cdo 18/2004: „...*veřejnoprávní povaha procesních vztahů též vyžaduje podstatně vyšší míru právní jistoty účastníků i třetích osob, přičemž právní jistota by byla oslabena možností zpochybňovat dodatečně již učiněné procesní úkony odkazem na vady vůle. Proto skutečnost, že procesní úkon byl učiněn částečně i v omylu vyvolaném nesprávným zápisem v katastru nemovitostí, nemůže mít na posouzení správnosti tohoto úkonu vliv.*“).

Není-li proto dohoda obsažená v Exekutorském zápisu hmotněprávním úkonem, z něhož by stranám vznikala jednotlivá práva a povinnosti, není ani smlouvou ve smyslu § 48 a § 49 občanského zákoníku, od které by bylo možno odstoupit pro tíseň a nápadně nevýhodné podmínky.

Nemožnost prohlásit Exekutorský zápis, resp. dohodu v něm obsaženou za neplatnou pro tíseň podporuje podle finančního arbitra i postup obecných soudů, které ještě ve fázi nařízení exekuce zastávají názor, že „*má-li povinná za to, že oprávnění nemají na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok (ať již pro neexistenci dluhu, neplatnosti dohody či z jiných důvodů), může se proti exekuci bránit jedině návrhem na její zastavení.*“ (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 8. 2009 ve věci 20 Cdo 3120/2007).

S ohledem na výše uvedené finanční arbitr shrnuje, že Smlouva o úvěru ani dohoda obsažená v Exekutorském zápisu nezankly v důsledku odstoupení Navrhovatelky.

11. K výrokům nálezu

Podle § 451 odst. 1 a 2 občanského zákoníku platí, že „*[k]do se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.*“ a dále že „*[b]ezdůvodným obohacením je majetkový prospěch*

získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.“

Navrhovatelka dne 27. 3. 2012 započtením uhradila Instituci částku ve výši 546.425,- Kč a dne 24. 5. 2012 částku ve výši 17.898,- Kč, to vše však nad rámec svých závazků ze Smlouvy o úvěru. Navrhovatelka plnila Instituci z neplatného právního úkonu, resp. bez právního důvodu. Instituce se přijetím těchto částek v souhrnné výši 564.323,- Kč na úkor Navrhovatelky bezdůvodně obohatila ve smyslu § 451 občanského zákoníku, a proto je povinna jí takto přijaté plnění vydat, tak jak uvedeno ve výroku I. tohoto nálezu.

S ohledem na shora uvedené odůvodnění finanční arbitr ve výroku II. zamítl návrh Navrhovatelky týkající se vrácení smluvní pokuty ve výši 210.000,- Kč spolu s úroky z prodlení, neboť Navrhovatelka tuto pokutu neuhradila, a určení toho, že Smlouva o úvěru a dohoda obsažená v Exekutorském zápisu byly zrušeny odstoupením Navrhovatelky ze dne 18. 6. 2013.

Jelikož finanční arbitr v nálezu vyhověl Navrhovatelce, byť jen z části, ukládá v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi současně Instituci ve výroku III. tohoto nálezu sankci. Toto ustanovení stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je instituce podle nálezu povinna zaplatit navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. V posuzovaném případě uložil finanční arbitr Instituci povinnost vrátit Navrhovatelce částku ve výši 564.323,- Kč, a tudíž současně Instituci uložil sankci ve výši 56.432,30 Kč, která tvoří 10% z dotčené částky. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku tohoto nálezu.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výrocih tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 15. 9. 2014

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr